

***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRVATSKI JEZIK

osnovna razina

ŠKOLSKI ESEJ

Prazna stranica

UPUTE

Pozorno slijedite sve upute.

Ne okrećite stranicu i ne pišite školski esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijsku naljepnicu na sve ispitne materijale koje ste dobili u omotnici.

Ispit traje 160 minuta bez prekida.

Ponuđena su dva zadatka otvorenoga tipa. Pozorno pročitajte oba zadatka i tekstove. Odaberite samo jedan zadatak koji Vama više odgovara.

Školski esej obvezno pišite pisanim slovima. Školski eseji pisani velikim tiskanim slovima, neuredno ili nečitko ne će se vrjednovati i bodovat će se s nula (0) bodova.

Pišite crnom ili plavom kemijskom olovkom ili naličperom.

Dobro je da napišete i koncept, bar u natuknicama, kako bi čistopis školskoga eseja bio što dotjeraniji i uredniji.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 16 stranica, od toga 4 prazne.

1. zadatak – Raspravljajući školski esej

Pred Vama je ulomak iz knjige *Povijest čitanja* Alberta Manguela. Pozorno ga pročitajte, a zatim i smjernice za pisanje školskoga eseja na sljedećoj stranici. Redoslijed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u Vašem oblikovanju školskoga eseja.

Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu (uvod, razradba, zaključak). Prvo pišite na priloženome listu za koncept, a na kraju uredno prepišite na list papira za čistopis. Školski esej možete ispravljati na konceptu, ali ne i na čistopisu. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno i gramatički točan. Školski esej treba imati od 350 do 500 riječi.

Iako su knjige postojale u Ateni u značajnom broju, razgovor je bio način na koji su ljudi učili i prenosili znanje, a Sokrat pripada nizu usmenih majstora među kojima su Mojsije, Buda i Isus Krist, koji je samo jednom, kažu, napisao nekoliko riječi na pijesku, a onda ih izbrisao. Za mislioca Sokrata, knjige su bile od pomoći pamćenju i znanju, ali pravi naučenjaci trebali su proći bez njih. Nekoliko godina kasnije, njegovi učenici, Platon i Ksenofon, zabilježili su njegovo podcjenjivačko mišljenje o knjigama, u jednoj knjizi, a njihovo pamćenje njegova pamćenja tako je sačuvano za nas, njegove buduće čitatelje.

(...) Jednom davno, pričao je Sokrat svom učeniku, egipatski bog Thoth, izumitelj kocke, šaha, brojeva, geometrije, astronomije i pisanja, posjetio je egipatskoga kralja i ponudio mu te izume da ih prenese na svoj narod. Kralj je raspravljao o prednostima i manama svakoga od tih božjih darova, dok Thoth nije došao do umijeća pisanja. "To je", rekao je Thoth, "grana znanja koja će poboljšati njihovo pamćenje; moje otkriće daje recept i za pamćenje i za mudrost." Ali kralj nije bio impresioniran. "Ako to ljudi nauče", rekao je bogu, "ono će utisnuti zaborav u njihove duše; prestat će vježbati pamćenje jer će se oslanjati na ono što je napisano, prisjećajući se ne više iz samih sebe, već pomoću vanjskih oznaka. Ono što si ti otkrio nije recept za pamćenje već za podsjećanje. I ti svojim učenicima ne nudiš pravu mudrost, već samo njezin privid, jer govoreći im o mnogim stvarima a da ih ništa ne naučiš, ti ćeš im uliti privid da mnogo znaju, dok većina od njih neće znati ništa. A kao ljudi ispunjeni ne mudrošću već umišljenom mudrošću, bit će teret svojim sunarodnjacima." (...) Sokrat je nastavio: „Znaš, čudno je s pisanjem, kao i sa slikarstvom. Pred nama stoji slikarov rad i čini se kao da su slike žive, ali ako im postaviš pitanje, one zadržavaju veličanstvenu tišinu. Isto je s pisanim riječima; čini se da razgovaraju s tobom kao da su pametne, ali ako ih pitaš bilo što o onome što govore, iz želje da bi doznao više, one ti stalno govore isto.”

Alberto Manguel, *Povijest čitanja*

Hrvatski jezik

Školski esej

Smjernice za pisanje

Predstavite temu o kojoj govori priloženi ulomak i u nekoliko rečenica opišite suprotne teze o temi. Obrazložite svoj stav prema tezama u uvodnome dijelu priloženoga ulomka. Napišite kako je Sokrat učeniku obrazložio svoje mišljenje o knjigama. Slažete li se s njegovim mišljenjem? Obrazložite svoj stav.

Zašto je kralj bio sumnjičav prema pismu? Čega se bojao? Slažete li se s njegovim mišljenjem? Potkrijepite tvrdnje vlastitim primjerima. Objasnite kraljevu misao da pismo ne nudi „pravu mudrost, već samo njezin privid”. Komentirajte rečenicu: *A kao ljudi ispunjeni ne mudrošću već umišljenom mudrošću, bit će teret svojim sunarodnjacima.*

Komentirajte izreku *Verba volant, scripta manent* (*Riječi lete, zapisano ostaje*) u kontekstu priloženoga ulomka.

Kakav je položaj pisane riječi u današnjem informatičkome svijetu? Ima li ona smisao i budućnost? Potkrijepite svoje stavove primjerima iz vlastitoga čitateljskoga iskustva.

2. zadatak – Interpretativni školski esej

Pred Vama je ulomak iz romana *U registraturi* Ante Kovačića. Pozorno ga pročitajte, a zatim i smjernice za pisanje školskoga eseja na sljedećoj stranici. Redoslijed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u Vašem oblikovanju školskoga eseja.

Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu (uvod, razradba, zaključak). Prvo pišite na priloženome listu za koncept, a na kraju uredno prepišite na list papira za čistopis. Školski esej možete ispravljati na konceptu, ali ne i na čistopisu. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno i gramatički točan. Školski esej treba imati od 350 do 500 riječi.

(...)

– Ti si, Jožice, tražio u mene svjedočanstvo o lvičinom ponašanju i naucima da ga možeš dati u grad učiti za gospodskoga slugu. Ali, vidiš, sve je to Bog ljepše dao. Ivicu ćemo poslati u veliki grad u školu. Od njega se ne traži drugo nego da bude dobar i da marljivo uči kako je i u našoj seoskoj školi učio... Pa tada neće biti on gospodski sluga, kako si mu ti namijenio, nego će on biti, ako Bog dade, gospodin! Evo pisma su nam već vraćena, a illustrissimus odgovara da je voljan Ivicu uzeti za svoga pitomca i da će ga dati dalje školati.

– A za što da se škola? – priupita moj otac vrteći glavom kano da ne shvaća.

– Za što? – ustane župnik sa stolca i stade šetati po sobi... – Za koga!? Hm, to je vrlo teško i vrlo lako pitanje, moj Jožica. On se može iškolati i za bana, i za biskupa, i za fiškala i za liječnika, i za suca, i za plebanuša, bude li valjan i dobar. Bude li zao i nemaran: za fakina i nitkova.

– Evo, susjed naš ima pravo... – progundā otac.

– Šta susjed? Koji susjed? – uleti župnik.

– Naš mali, s dopuštenjem govoreći, Kanonik.

– Ah, on! Pa što je taj mudrac s vaših brda opet nadrobio? – smrknu se župnik.

– Eh, tako nekako... da će se školati za velikoga gospodina a iškolati za nitkova. Pa da mi seljaci časno ostanemo pri motici i plugu.

(...)

Stadoh polaziti škole, ali nisam bio svjestan jesam li dobar učenik ili ne. Učitelji bijahu prema meni hladni i nekako surovi, dok su gradske moje drugove tetošili i gladili. Kumordinar, jedini moj uzgojitelj, niti je pazio, niti je pitao da li ja učim i što učim... Valjalo mi sve kućne poslove obavljati ili mjesto njega ili mu pomagati. (...) Često sam zanemario poći u školu, a mnogo puta i zakasnih. Zaman se potužih rođaku Juriću. – Šta! Lari-fari! Učenih ljudi i velike gospode je dosta, ali valjanih i poštenih slugu je malo! – odvrćaše on.

Hrvatski jezik

Školski esej

Smjernice za pisanje

Predstavite lik Ivice Kičmanovića u kontekstu romana *U registraturi*.

Što saznajete o Ivičinoj sudbini iz prvoga odlomka, a što iz drugoga? Čije su se riječi ispunile u Ivičinoj sudbini: župnikove ili Kanonikove? Objasnite i svoje tvrdnje potkrijepite primjerima iz romana.

Kako je okarakteriziran lik Ivice Kičmanovića? Kakav je čovjek postao Ivica Kičmanović? Navedite što su uzroci Ivičina tragičnoga završetka i likove koji su odredili njegovu sudbinu. Svoje tvrdnje potkrijepite argumentima iz sadržaja romana.

Kako se u liku Ivice Kičmanovića prelama jedan od temeljnih problema u romanu: odnos selo – grad?

List za čistopis

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica

